

III konwencja muzyki polskiej

panel dyskusyjny:

Finansowanie działalności instytucji kultury ze środków budżetowych

moderator:

Andrzej Kosowski, Instytut Muzyki i Tańca

paneliści:

- Andrzej Kosendiak, Narodowe Forum Muzyki,
- Przemysław Smyczek, Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- Magdalena Warejko, Fundacja Sonoris, Chór Polskiego Radia w Krakowie,
- Anna Ceynowa, Departament Mecenatu Państwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Tomasz Thun-Janowski, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy

Według danych zebranych przez IMiT do Rocznika o muzyce polskiej 2015 (ostatnie kompletne opracowanie) na organizację życia muzycznego - rozumianego jako finansowanie działalności instytucji kultury, szkolnictwa artystycznego, programów dotacyjnych, stypendialnych oraz funduszy specjalnych - ze źródeł budżetowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 16 samorządów wojewódzkich oraz 17 miast wojewódzkich (z Bydgoszczą i Toruniem) wydatkowano kwotę 1,641 miliarda złotych. 56 procent (927 milionów) przeznaczonych jest na szkolnictwo muzyczne trzech stopni i finansowane przez MKiDN szkoły niepubliczne.

Dane te pochodzą w większości z ankiet otrzymywanych od instytucji, samorządów i Ministerstwa. Gromadzone są od 2011 roku. Różnica w łącznym poziomie finansowania muzyki w Polsce między 2014 a 2015 rokiem wyniosła in plus 3 procent.

Z pewnością nie są to dane prezentujące wszystkie sposoby finansowania tej działalności, nie uwzględnione są w tych zestawieniach dotacje inwestycyjne, wydatki innych miast niewojewódzkich, budżety niższych szczebli samorządu terytorialnego czy wydatki innych urzędów centralnych (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Obrony Narodowej).

Instytut zbiera także od roku 2014 informacje o alternatywnych źródłach finansowania działalności muzycznej (sponsoring, mecenat, OPP, crowdfunding) i choć trudno uzyskać dane całościowe choćby dla poszczególnych grup tych przychodów, można stwierdzić, że to właśnie głównie ze środków budżetu państwa i budżetów samorządów finansowane jest życie muzyczne w Polsce.

Spośród beneficjentów tych środków dominują szkoły i uczelnie artystyczne oraz samorządowe i państwowe instytucje kultury o jasno określonym profilu działalności (szkoły I i II stopnia, uczelnie muzyczne, filharmonie, opery, teatry muzyczne, instytuty, centra kultury) i z reguły z dominującym rodzajem muzyki poważnej. Instytucje te mają także zapewnioną stabilną i stałą dotację podmiotową na prowadzenie swojej działalności.

Dopiero w otwartych konkursach ofert uprawnione do otrzymywania dotacji celowych są organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje), podmioty prowadzące działalność gospodarczą czy kościoły i związki wyznaniowe. W tej grupie zaobserwować można także większą różnorodność gatunkową muzyki. Pozbawione są one jednak możliwości ubiegania się o stałe źródła pokrycia kosztów bieżącej działalności podmiotów.

Taki system powoduje, że pomiędzy tymi dwoma grupami podmiotów istnieje nierównowaga w dostępie do środków publicznych. Biorąc pod uwagę fakt, że stowarzyszenia i fundacje z reguły powoływane są w celu pozyskiwania środków, a nie ich wydatkowania na podstawie uzyskanych składek, przychodów własnych czy kapitału wniesionego przez fundatorów, w połączeniu z brakiem motywacji podatkowych dla biznesu do sponsoringu, słabym mecenatem, niskim poziomem przychodów ze

sprzedaży biletów i niskim uczestnictwem Polaków w życiu muzycznym, istnieje zbyt mała dywersyfikacja finansowania działalności muzycznej.

Z drugiej strony powierzenie zadań o charakterze misyjnym beneficjentom pomocy publicznej, którzy prowadzą działalność muzyczną bez nadzoru organu prowadzącego, odbywa się często poza kontrolą realizacji zadań do momentu rozliczenia przyznanej dotacji, co prowadzi post factum do kontrowersji w zakresie oceny merytorycznej i finansowej realizacji zadania. Przewidziany w *Ustawie o finansach publicznych* termin wydatkowania środków w obrębie roku budżetowego w połączeniu z terminarzem przyznawania dotacji (zarówno dla prowadzonych instytucji, jak i w konkursach ofert) powoduje przesunięcie wielu wydarzeń muzycznych na II połowę roku lub ich realizację bez gwarancji otrzymania środków.

W celu wyrównania dostępu do środków publicznych, zwiększenia alternatywnych źródeł finansowania oraz optymalizacji budżetów poszczególnych zadań proponuje się następujące rozwiązania:

1. dywersyfikacja źródeł finansowania działalności ze szczególnym zmotywowaniem sektora prywatnego np. w formie możliwości przekazywania 1% z CIT (podatku dochodowego od osób prawnych) na wzór 1% z PIT (podatku dochodowego od osób fizycznych);
2. określenie szerszego katalogu kosztów kwalifikowanych dla organizacji pozarządowych możliwych do rozliczenia w dotacji, a stanowiących koszt bieżącej działalności;
3. przesunięcie terminów rozpatrywania wniosków o dotacje na rok poprzedzający ich realizację;
4. synergia finansowanych działań w formie udostępniania licencji, oprogramowania, scenariuszy, sieciowania podmiotów wraz ze stworzeniem bazy danych o dostępnych ofertach;
5. wprowadzenie minimalnego parytetu udziału muzyki polskiej lub/i polskich wykonawców do zadań finansowanych w formie dotacji celowych.